

NIEUWS

Abortusklinieken lopen tegen de grenzen van hun kunnen aan. De beroepsverenigingen van abortusartsen en gynaecologen willen daarom dat ziekenhuizen abortussen tussen 22 en 24 weken zwangerschap moeten uitvoeren, ook als daar geen medische reden voor is. Een proef loopt al. De SGP is verbijsterd.

PAGINA 4

Ongebruikelijk veel doden door extreme hitte in juni

De hittegolf van eind juni kostte meer dan tienduizend Europeanen het leven. Hoewel het vooral om ouderen gaat, was de dood voor veel van deze mensen nog een vergezicht. 'Het is ongebruikelijk om dit soort oversterfte te zien in deze tijd van het jaar.'

Jan Blacqui re
Amersfoort

■ De hittegolf die eind juni over Europa trok, eiste meer dan tienduizend levens. De overgrote meerderheid, meer dan negenduizend sterfgevallen, betrof mensen van 65 jaar of ouder. Dat blijkt uit cijfers van EuroMOMO, een Europees netwerk dat wekelijks sterftecijfers analyseert.

In Nederland stierven in de maand juni 480 mensen meer dan gebruikelijk, blijkt uit voorlopige cijfers van het RIVM. In België ging het om een oversterfte van 1747. Dat verschil is te verklaren doordat België dichterbij de kern van de hittekoepel in Frankrijk lag.

De onderzoekers van EuroMOMO bekeken de sterftecijfers van 27 Europese landen. Zij zien geen andere reden dan de hitte, veroorzaakt door klimaatverandering, die de oversterfte van ruim tienduizend kan verklaren. De voorgaande acht weken lag het aantal sterfgevallen juist 500 onder het gemiddelde.

Hitte kan een systeemfalen in het lichaam veroorzaken, waarbij meerdere organen uitvallen. Mensen met ademhalingsproblemen of hart- en vaatziekten lopen een verhoogd risico. 'Het is ongebruikelijk om dit soort oversterfte te zien in deze tijd van het jaar. Het is heel hoog', zegt Lasse Vestergaard, hoofdarts aan het Deense Statens Serum Institut dat EuroMOMO huisvest, tegen persbureau Reuters. 'Het is moeilijk

om deze hoge oversterfte door iets anders te verklaren dan de extreme hitte', zegt hij. Zonder het overlijden van duizenden ouderen te bagatelliseren, kan de vraag worden gesteld of deze mensen zonder hittegolf alsnog deze zomer zouden zijn gestorven. Dat is niet waarschijnlijk, zegt Hein Daanen, hoogleraar thermofysiologie aan de VU Amsterdam. 'Er is onderzoek gedaan naar wat het "oogsteffect" heet. Dat effect meet hoeveel procent van de mensen binnen drie maanden zou sterven. Het effect is ongeveer 5 procent. Dat wil zeggen dat 95 procent zonder hitte niet was gestorven.' Daanen legt de factoren uit die het risico op overlijden door hitte voorspellen. Naast leeftijd speelt mee of mensen kampen met hartfalen of ademhalingsproblemen. Ook hebben vrouwen meer kans om te sterven door hitte dan mannen. 'We denken dat dat komt doordat vrouwen minder goed kunnen zweten.'

Kou en hitte

In Nederland komt kougerelateerde sterfte nog altijd negen keer vaker voor dan hitte-sterfte. Dat komt onder meer doordat er meer koude dagen zijn. Daanen beschrijft een V-curve waarbij de uitersten de kans op overlijden bij hitte of kou beschrijven. 'Het middelpunt van de curve schuift op naar rechts', zegt hij. 'Dat betekent dat het risico op overlijden tien jaar geleden steeg vanaf 17 graden, terwijl dat nu 19 graden is.' Gek genoeg kunnen Nederlanders

steeds beter omgaan met hitte. Uit een onderzoek van het RIVM blijkt dat de kans om te sterven door hitte tegenwoordig kleiner is dan aan het begin van deze eeuw.

Hitte-advies

Daanen wijst op de drieslag 'gebied, gebouw, gebruiker' om de hitte te lijf te gaan. Onder 'gebied' verstaat Daanen aanpassingen aan de omgeving: het planten van bomen en het aanleggen van koele plekken. 'Dat is een belangrijke taak voor de overheid.' De Vlaamse hoogleraar Hans Bruyninckx onderschreef die oproep dit weekend in tijdschrift *Knack*. Volgens hem moeten steden inventariseren wie het meeste risico loopt. 'Waar wonen de meeste bejaarde mensen? Welke woonblokken zijn niet aangepast aan de hitte? Veel van onze gebouwen, vaak sociale huurwoningen, zijn daar helemaal niet geschikt voor.' Gebouwen moeten inderdaad worden aangepast door zonwering aan te brengen en isolatie te verbeteren, zegt Daanen. Zo bestaat sinds 2021 de Temperatuur Overschrijding-juli: een bouwnorm die aangeeft hoe groot het risico op oververhitting in huis is in de maand juli.

Dan de 'gebruiker'. Mensen moeten de zon mijden en veel water drinken. Een opvallend advies van Daanen: zet de airco niet te vroeg aan. 'Mensen kunnen wennen aan warmte, acclimatiseren. Gebruik de airco pas bij extreme hitte, bijvoorbeeld bij een omgevingstemperatuur van 26 graden.'

INTERVIEW

Geurt van Lagen is organist. 'Hoe verschillend we ook zijn: muziek kan ons tegelijk raken.'

PAGINA 18

ACHTERGROND

De natuur lijdt onder stikstof. Maar er gloort hoop voor de hommelt en vele andere dieren.

PAGINA 10

advertenties

Investeren in solide vastgoedfinancieringen.
Deelname vanaf € 100.000

Van Dam, Van Dam & Verkeade

Kon u niet naar Poederloijen komen, maar wilt u onze stand bezoeken? Reserveer 22/25-7 in uw agenda!

Bel: 020-4896500

Onrust in Ter Apel laat zien hoe nodig de Spreidingswet is

COMMENTAAR PAGINA 3

JAARGANG 82 NR. 22333
WWW.ND.NL
REDACTIE@ND.NL
088 1 999 999

PRIJS € 4,00 ZATERDAG € 5,40
9 771570 797003